

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **P. D. D.**
státní příslušnost: V. s. r.
zastoupen advokátem Mgr. Markem Eichlerem
Nekázanka 888/20, Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**
Loretánské náměstí 5, 118 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 3. 2024, č. j. 101889-3/2024-MZV/OPL,
takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Velvyslanectví České republiky v Hanoji nevyhovělo žádosti žalobce o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny. Řízení o této žádosti následně zastavilo. Žalobce se domnívá, že tu byly relevantní důvody k tomu, aby velvyslanectví od povinnosti osobního podání upustilo. Soud dal za pravdu správním orgánům.

II. Rozhodnutí správních orgánů a související skutkové okolnosti

2. Dne 28. 6. 2023 žalobce podal na Velvyslanectví České republiky v Hanoji („velvyslanectví“) žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území České republiky ve smyslu § 42a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, ve znění do 30. 6. 2023 („zákon o pobytu cizinců“). Současně požádal o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti podle § 169d odst. 3 stejného zákona. Velvyslanectví však neshledalo k důvody k tomu, aby upustilo od povinnosti osobního podání žádosti. Usnesením ze dne 26. 7. 2023, č. j. 1718-3/2023-MZV/HANOKO, řízení o žádosti zastavilo. Žalobce se nejprve úspěšně odvolal a žalovaný původní rozhodnutí velvyslanectví zrušil. Velvyslanectví však ani poté nenašlo důvod k upuštění od povinnosti osobního podání. Usnesením ze dne 20. 12. 2023, č. j. 1718-10/2023-MZV/HANOKO, řízení znovu zastavilo.
3. Žalobce se znovu odvolal. Tentokrát již neúspěšně. Žalovaný rozhodnutím ze dne 18. 3. 2024, č. j. 101889-3/2024-MZV/OPL, zamítl odvolání a potvrdil rozhodnutí velvyslanectví. Žalovaný odkázal na judikaturu týkající se výkladu pojmu „odůvodněný případ“, při jehož naplnění lze upustit od povinnosti osobního podání žádosti. Žalobce ve své žádosti poukazoval na to, že kvůli novele zákona o pobytu cizinců by nemohl od 1. 7. 2023 úspěšně žádat o dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny. Novela totiž tuto možnost ponechává pouze pro nezletilé děti, nikoliv pro zletilé nezaopatřené děti cizinců s povoleným pobytem na území. Podle žalovaného to ale není překážka pro osobní podání žádosti. Novela nemohla mít přímý dopad do sféry žalobce při podání žádosti, protože nebyla účinná. V opačném případě by žalobce vůbec nemohl žádost podat.
4. Žalovaný zároveň neshledal, že by rozhodnutí nepřiměřeně zasáhlo do práva žalobce na respektování jeho soukromého a rodinného života. Žalobce je zletilý, v minulosti ve Vietnamu několik let žil. Vycestování za účelem vyřízení pobytového oprávnění je pouze dočasné. K žalobcem namítaným problémům při registraci termínu k podání žádosti žalovaný zdůraznil, že se žalobce zatím ani nepokusil požádat o termín. Žalobce nabytí zletilosti bezmála rok před podáním žádosti. I svým přičiněním se tak dostal do situace, ve které musel žádost o pobytové oprávnění podat těsně před nabytím účinnosti novely zákona o pobytu cizinců. Nyní je pouze na něm, aby si svou pobytovou situaci vyřešil prostřednictvím jiných pobytových oprávnění.

III. Žaloba

5. Žalobce nesouhlasí, že by v jeho případě neexistovaly důvody pro využití institutu upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Žalovaný se s jeho odvolacími námitkami dostatečně nevypořádal. Případ žalobce je specifický v tom, že žádost podal těsně před nabytím účinnosti novely zákona o pobytu cizinců, která znemožnila podávání žádostí o dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny pro zletilé nezaopatřené děti, kterým je i on sám. To podle žalobce představuje důvod k upuštění od povinnosti osobně podat žádost o pobytové oprávnění.
6. Žalobce nesouhlasí ani s tím, že by novela neměla přímý dopad do jeho právní sféry. Doba, ve které žalobce podával svou žádost, totiž byla posledním možným momentem, kdy jej ještě zákon o pobytu cizinců opravňoval k jejímu podání. Žalobce tak neměl žádný prostor k tomu, aby odletěl do Vietnamu a získal termín k osobnímu podání žádosti. Ten se získává slosovacím způsobem, který žalobci nezaručoval, že by jej v dohledné době vůbec vylosovali. Objektivně zde proto existovaly překážky, které byly na vůli žalobce nezávislé a bránily mu v podání žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny. Žalobce má celou rodinu

v Česku. I v případě jeho sestry velvyslanectví upustilo od povinnosti osobního podání žádosti. Trvání na tom, aby žalobce podal žádost osobně, je přehnaně formalistické a tvrdé. Žalobce i nadále studuje a připravuje se na budoucí povolání. Jakékoliv alternativy s případným odcestováním a návratem na krátkodobá víza nejsou uskutečnitelné.

7. Na velvyslanectví v Hanoji je obrovský přetlak žadatelů. Nelze nijak zaručit, že se žalobce v přiměřené době dostane k možnosti podat jakoukoliv jinou žádost. Jedinou, která připadá v úvahu, je žádost o dlouhodobý pobyt za účelem studia. Navíc nelze předjímat, na jak dlouho by bylo nezbytné studium přerušit a je otázkou, zda by vůbec vízum či povolení k pobytu dostal. Žalovaný se měl touto otázkou pečlivěji zabývat.
8. Kromě toho žalovaný nepřezkoumatelně odůvodnil přiměřenost zásahu rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce. Jde o výklad neurčitého právního pojmu. Správní orgány nezjišťovaly veškerá relevantní hlediska pro posouzení přiměřenosti, nejenom ve vztahu k žalobci, ale také ve vztahu k jeho rodinným příslušníkům. Žalobce má v Česku veškeré zázemí, má zde svoji matku, sestry i otce, se kterými žije ve společné domácnosti. Intenzivně se připravuje na budoucí povolání a zároveň pomáhá při studiu svým sestrám. Jeho odloučení od rodiny by mělo negativní psychický dopad nejen pro něj samotného, ale i jeho sourozence. Zamítnutí žádosti je zásadním zásahem do života žalobce. Není podstatné, že ji je zletilým. V řízení se prokázalo, že pořád je nezaopatřeným dítětem.

VI. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný nesouhlasí, že by předmětná novela zákona o pobytu cizinců mohla mít negativní dopad do právní sféry žalobce. V době podání žádosti o dlouhodobý pobyt ještě nebyla účinná. Jde-li o to, že v budoucnosti by žalobci znemožnila žádost podat, nejedná se o důvod pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Žalobce se neocitl v nejisté pobytové situaci krátce před novelou. Nacházel se v ní již delší dobu. Nemůže se tedy dovolávat toho, že jím zvolený postup procesní (ne)aktivity vedl k tomu, že žádost nestíhá podat před nabytím účinnosti novely osobně. Samotné legislativní změny, které mají za následek budoucí úpravu podmínek pro podání žádosti o pobytové oprávnění, o které žalobce usiluje, pod pojem odůvodněný případ podřadit nelze.
10. Nutnost dočasně opustit Česko za účelem osobního podání žádosti o pobytové oprávnění nepředstavuje nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života žalobce. Povinnost předchozí registrace k podání žádosti je souladná se zákonem. O termín pro podání žádosti lze žádat i prostřednictvím e-mailu. Žalobce to však doposud ani nezkusil a místo toho bez řádného důvodu rovnou usiluje o upuštění od povinnosti osobního podání. Jeho obavy z nemožnosti získat termín či z případných průtahů v řízení jsou v tuto chvíli hypotetické. Hlediska, kterými se mají správní orgány zabývat při posouzení zásahu do soukromého a rodinného života, žalovaný i zastupitelský úřad zohlednili.

V. Hodnocení věci

11. Žaloba *není důvodná*.
12. Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny se zásadně podává osobně (§ 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Na zastupitelském úřadu České republiky ve státě, jehož je cizinec občanem (§ 42a odst. 5 ve spojení s 169g odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Zastupitelský úřad však může „v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro

upuštění od povinnosti osobního podání žádosti.“ (§ 169d odst. 3 první věta zákona o pobytu cizinců).

13. Nejvyšší správní soud i Ústavní soud ve své rozhodovací praxi akceptovaly legitimitu cíle zákonného pravidla, které předpokládá osobní podání žádosti (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016-52, č. 3601/2017 Sb. NSS, usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20). Oba soudy dovodily, že obecně lze po žadateli o pobytové oprávnění spravedlivě požadovat, aby na přechodnou dobu vycestoval do země svého původu za účelem podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu, ač má v Česku rodinné vazby a fakticky zde již delší dobu žije.
14. Osobní podání žádosti o pobytové oprávnění totiž představuje základní pravidlo, ze kterého zákon připouští výjimku v podobě možnosti zastupitelského úřadu od této povinnosti upustit. To je však možné pouze ve skutečně výjimečných případech. Správní orgány nemají povinnost vysvětlovat, proč je osobní podání nezbytné, resp. proč zájem na osobním podání žádosti převažuje nad individuálními skutkovými okolnostmi tvrzenými žadatelem (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2023, č. j. 4 Azs 19/2023-34).
15. Ustanovení § 169d odst. 3 obsahuje kombinaci neurčitého právního pojmu „odůvodněný případ“ a správního uvážení zastupitelského úřadu („může upustit“). Rozsah soudního přezkumu rozhodnutí, kterým zastupitelský úřad neshledá důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání, je tedy omezený. Soud se může zabývat pouze tím, zda správní orgány nepochybily při výkladu neurčitého právního pojmu. Ve vztahu k jejich správnímu uvážení může přezkoumat toliko to, zda jej nezneužily nebo nepřekročily jeho meze (§ 78 odst. 1 soudního řádu správního). Jak v této souvislosti uvedl Nejvyšší správní soud, „[p]ředmětem soudního přezkumu proto není hodnocení smysluplnosti či efektivity osobního podání, ale pouze posouzení, zda správní orgány správně vyložily neurčitý právní pojem ‚odůvodněný případ‘ a poté jej správně aplikovaly na zjištěný skutkový stav“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2018, č. j. 8 Azs 351/2018-50).
16. Soud v této věci musel dát za pravdu žalovanému, že tu v případě žalobce skutečně nebyly takové skutečnosti, které by z jeho případu dělaly „odůvodněný případ“ ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců.
17. Žalobce ve své žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání uváděl několik důvodů, které mu podle něj znemožňovaly podat žádost o pobytové oprávnění osobně na zastupitelském úřadu v Hanoji. Zdůrazňoval zejména to, že celá jeho rodina (rodiče a tři sestry) žije v Česku. Sám žalobce se v Česku narodil. Kromě čtyř let, které strávil ve Vietnamu, zde prožil celý život. Studuje na střední škole a zcela se integroval do zdejší společnosti. Vycestování by pro něj znamenalo nutnost přerušení studia na předem neznámou dobu a nepřiměřenou finanční zátěž pro rodinu. Jeden z rodičů by totiž musel vycestovat spolu se žalobcem. Zároveň by musel přerušit kontakt se svou rodinou. Žádost o pobytové oprávnění by nemohl podat v přiměřeném časovém horizontu. Zastupitelský úřad je navíc velmi vzdálený od České republiky. Kromě toho žalobce poukázal na nemožnost podat žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny pro zletilé nezaopatřené děti po nabytí účinnosti novely zákona o pobytu cizinců od 1. 7. 2023. Povinnost osobního podání žádosti by tak v případě žalobce odporovala mezinárodními závazky z Úmluvy o právech dítěte a Evropské úmluvy o lidských právech.

18. Soud však nesdílí názor žalobce, že důvod, pro který by zastupitelský úřad měl zvažovat možnost upustit od povinnosti osobního podání, lze spatřovat v novele § 42a zákona o pobytu cizinců, která s účinností od 1. 7. 2023 znemožnila žádat o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny zletilým nezaopatřeným dětem cizinců s povoleným pobytem. Je sice pravdou, že pokud by žalobce musel vycestovat do Vietnamu a podat žádost osobně, zřejmě by to nestihl. Podstatné však je, že *žalobce pozbyl své dřívější povolení k trvalému pobytu již na konci února 2019* (nabytím právní moci rozhodnutí o zrušení povolení k trvalému pobytu). *Měl tedy více než čtyři roky k tomu, aby si svou pobytovou situaci vyřešil.* Pokud se tak nestalo a pokoušel se žádost o povolení k dlouhodobému pobytu podat na poslední chvíli před nabytím účinnosti zákona, který tuto možnost vypustil, jde to pouze k jeho tíži, resp. tíži jeho rodičů, kteří rezignovali na úpravu pobytu jejich (tehdy nezletilého) syna. Nelze však pouze z tohoto důvodu požadovat po správních orgánech, aby ustoupily ze základního požadavku na osobním podání žádosti.
19. Stejně tak soud nevidí relevantní důvod ani v namítaném porušení mezinárodních závazků. Soud předesílá, že v případě zastavení řízení o žádosti cizince o pobytové oprávnění správní orgány obecně nemají povinnost posuzovat přiměřenost dopadů takového rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců (srov. aktuální rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2023, č. j. 3 Azs 248/2022 - 36, ze dne 20. 4. 2023, č. j. 4 Azs 63/2023 - 33, ze dne 22. 3. 2023, č. j. 2 Azs 39/2023 - 28, nebo ze dne 29. 6. 2022, č. j. 9 Azs 59/2022 - 41). Prolomení tohoto obecného pravidla judikatura připouští, pouze je-li ve hře nejlepší zájem dítěte (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 1. 2022, č. j. 1 Azs 268/2021 - 56, ze dne 3. 8. 2021, č. j. 10 Azs 218/2021 - 44, nebo ze dne 16. 3. 2021, č. j. 3 Azs 4/2020 - 41). Na nejlepší zájem dítěte ve své žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání apeloval také žalobce. Žalobci je však 19 let. Úmluva o právech dítěte tak už na něj vůbec nedopadá (čl. 1 Úmluvy o právech dítěte).
20. Na druhou stranu, důvody týkající se žalobcova soukromého nebo rodinného života mohou mít jistou relevanci pro posouzení, zda se jedná o případ odůvodňující upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Judikatura totiž dovodila, že „[d]ůvodem pro upuštění od osobního podání žádosti mohou být i specifické rodinné poměry žadatele o pobytové oprávnění (např. závažné zdravotní postižení jeho dětí, kvůli němuž není spravedlivé po něm požadovat jejich delší odloučení).“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2023, č. j. 3 Azs 163/2022-36).
21. Rodinné poměry, které žalobce zdůrazňoval ve své žádosti, však ani podle soudu nejsou dostatečným důvodem pro upuštění od osobního podání žádosti. Byť je pochopitelné, že vycestování do tisíce kilometrů vzdáleného Vietnamu, je časově i finančně náročné, bez dalšího to není dostatečným důvodem pro výjimku z povinnosti osobně podat žádosti. Tomuto problému by totiž musel čelit každý státní příslušník Vietnamu žijící v Česku. Pokud by se jednalo o dostatečný důvod pro použití § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, vznikla by v rozporu se zněním zákona skupinová výjimka odhlízející od konkrétní individuální situace každého žadatele. Odůvodněnost případu je proto třeba hodnotit především z toho pohledu, zda individuální okolnosti daného případu vytváří objektivní překážku pro osobní podání žádosti u zastupitelského úřadu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2023, č. j. 4 Azs 19/2023-34, bod 35).
22. Žalobce však netvrdil žádné skutečnosti v souvislosti s jeho rodinnými poměry, které by vytvářely objektivní překážku pro osobní podání žádosti u zastupitelského úřadu. Žalobce

je zletilý. Na svých rodičích je závislý pouze finančně. Do Vietnamu může vycestovat sám, aniž by bylo nutné finančně omezovat rodinu tím, že by s ním musel cestovat jeden z rodičů. Během svého života tam žalobce čtyři roky žil, aby se naučil jazyk. Lze proto předpokládat, že tam má příbuzné, kteří by mu během vyřizování pobytového oprávnění mohli případně poskytnout potřebné zázemí. Vycestování do Vietnamu na omezenou dobu nebude znamenat zpřetrhání jeho vazeb s rodinou v Česku. Nepřiměřeným zásahem do práva cizince na respektování soukromého a rodinného života v souvislosti s vycestováním do země původu bude obvykle pouze situace, v níž se s vycestováním pojí dlouhodobý zákaz opětovného návratu. A to navíc v případě, že cizinec má na území státu, který musí opustit, blízké rodinné vazby, jako jsou manžel/ka a děti. V dočasném odloučení od rodičů a sourozenců však soud nepřiměřený zásah do žalobcova rodinného života nespátřuje. Ani ve spojení s případnou nutností přerušit studium na střední škole.

23. Správní orgány všechny tyto relevantní okolnosti, které žalobce ve své žádosti upuštění od osobního podání tvrdil, zohlednily. Řádně vysvětlily, proč případ žalobce nepovažují za odůvodněný ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců.
24. Rozhodnutí žalovaného zároveň není nepřezkoumatelné, jak žalobce namítá. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů znamená nemožnost soudu přezkoumat určité rozhodnutí, protože nelze zjistit jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-76, č. 1566/2008 Sb. NSS). Ke zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost proto soudy přistupují pouze v případech těch nejzávažnějších vad rozhodnutí, pokud pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat, například opomene-li správní orgán na námitku účastníka zcela reagovat a neučiní tak ani implicitně (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64).
25. O takové vady se ale v tomto případě nejedná. Žalovaný své rozhodnutí řádně odůvodnil, zohlednil přitom okolnosti případu žalobce a veškeré jeho námitky srozumitelně a přesvědčivě vypořádal. To, že žalobce se závěry žalovaného věcně nesouhlasí, ještě neznamená, že je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné. Pokud by tomu tak bylo, žalobce by ostatně ani nemohl formulovat konkrétní žalobní námitky.
26. Lidský soud samozřejmě rozumí komplikované situaci, v jaké se žalobce nyní nachází. V současné době již ani v případě vycestování do Vietnamu bohužel nebude moci žádat o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny. Coby zletilý nezaopatřený dítě nespádá do okruhu osob, kterým zákon umožňuje tuto žádost podat. Do této situace se však nedostal v důsledku nepředvídatelných nebo neočekávatelných událostí, ale pouze v důsledku pasivity svých rodičů při řešení jeho pobytové situace. Imigrační pravidla České republiky jsou v některých ohledech přísná a v určité situaci skutečně mohou na cizince působit tvrdě. Důsledné použití těchto pravidel správními orgány však neznamená, že postupují přehnaně formalisticky.
27. Jak plyne z výše uvedeného, soudu nepřísluší hodnotit, zda by v případě žalobce bylo smysluplnější nebo efektivnější, pokud by žádost o pobytové oprávnění mohl podat bez nutnosti jeho osobní přítomnosti na zastupitelském úřadu v Hanoji. Může jen posoudit, zda žalovaný a velvyslanectví správně vyložili neurčitý právní pojem „odůvodněný případ“ a poté jej správně použili na zjištěný skutkový stav. To se přesně podle soudu v této věci stalo.

VI. Závěr a náklady řízení

28. Soud posoudil žalobní námitky jako nedůvodné. Proto žalobu zamítl.
29. Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li zaměstnanec stěžovatele nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 20. června 2024

Martin Kopa v. r.
samosoudce